

הקוייקרים באים לארץ

שאינם מאמינים בכלל בקיומו של אלהים, ואין הדבר פוגע במאומה בחברותם בכת. כי הכת מוסרת את כל ענייני האמונה למצפונם האישי של הרעים עצמם, ללא שום כפייה. גם תפילות אין לרעים. במקומן יש להם „אסיפות דכמה“. מקול האספה הוא ב ת פשוט, ללא כומר, אסיפות ופולחן קבוע. הקוייקרים יושבים בדממה גמורה, שקועים קמים באסיפה, מודיעים שהחל מעתה הם רואים את עצמם כמישהו ומדבר כלל העולה על רוחם, אפילו בשפה זרה. האסיפה כולה תלויה ברוחו של הרוח.

אדם המצטרף לכת אינו נימול, אינו נטבל ואינו עובר כל טכס אחר. הוא פשוט מודיע על רצונו להצטרף, לשוחח עם משלחת של קוייקרים המבהירה לו מה פירושה של חברות. גם הנשואים הם ענין ללא טכס: הרע והרעה קמים באסיפה, מודיעים שהחל מעתה הם רואים את עצמם כאיש ואשה. שום כומר אינו משתתף בדבר. כל הנוכחים חותמים על תעודה, ועם זאת מסתיים הטכס.

הגנרליסיו קיבל משלחת

כיום ישנם כ-110,000 קוייקרים בארצות-הברית, 20,000 בבריטניה וכ-20,000 בשאר הארצות. שיתוף הפעולה ביניהם רופף, והוא שיתוף של רוח, ולא שיתוף של ארגון. גם בכל ארץ מאורגנים הקוייקרים בצורה רופפת, כשהמונים העליון בכל מקום הוא „האסיפה השנתית“. שיתוף הפעולה העיקרי הוא בין אסיפות אלה.

השפעתם של הקוייקרים עולה עד אין שיעור על מספרם. אפשר להשתחא אותה רק להשפעת ההתישבות העובדת בארץ בעבר, שעה שכיונה למעשה את ענייני היישוב אף כי אנשיה היו מיעוט קטן. זוהי השפעה של התוקף המוסרי העצום של המופת האישי.

הקוייקרים מפיצים בכל מקום את אור האחוה בין אדם לאדם, בין כושי לבן, בין יהודי לגוי. בזירה הבינלאומית הם מטיפים לשלום לאחת עמים ולהתנגדות למלחמה. ב-1917 ארגנו הקוייקרים בארצות-הברית ועד לסעד לפי האומדן הצילו מרעב כחמישה מיליון נפש בבלגיה, בגרמניה וברוסיה. בריית-המועצות הרמה תחילה את מע' שהם על נס. אולם באנציקלופדיה האחרונה קבעו הסו' בייטים שהקוייקרים היו מרגלים אמריקאים — דבר שלא מנע בעד סטאלין לקבל, לפני כמה שבועות, משלחת של קוייקרים שבאה אליו כדי לתת בין המזרח והמערב. היתה זאת המשלחת האליה כחידה שנתקבלה על-ידי הגנרליסיו הסובייטי בשנים האחרונות.

במלחמת העולם השנייה נהגו הקוייקרים באותה דרך, הצילו, בין השאר, אלפי יהודים ממחנות ההשמדה. אפילו אדולף היטלר לא רצה לריב עם כת מנוהה זו, אשר איש בעולם אינו יכול להימנע מלהעריצה.

תנועת נוער אמיתית

הרעים, שהתחילו את דרכם בימי ג'ורג' פוקס כתנועת נוער אמיתית, שהיתה מורכבת כמעט כולה מנשואים צעירי רים שהיו מוכנים לשבול למען האוהבתם בחיים טובים יותר, החלו בשנים האחרונות להתלכד מחדש בכל רחבי העולם מתוך אמונה שהגיעה השעה להגברת פעולתם למען השלום, האחוה והשוויון.

הכריזה האסיפה השנתית של הרעים הצעירים בפילדלפיה, בירת פנסילבניה, מרכז הרעים: „אין אנו יכולים להשלים עם המצב הקיים... עלינו להתקדם וללחום כדי לעשות את המוטל עלינו לחיסול גורמי המלחמה. גורמי השנאה הגזעית וכל איהשויון בין האדם לאדם. זוהי מטרת אגודת הרעים בעתיד, וברור שתמיד זה תלוי בחייהם הרוחניים של חברינו הצעירים כיום...“

פנסילבניה היתה המדינה הראשונה באמריקה שביטלה את העבדות. כל העבדים שברחו מבעליהם היו משתדלים לברוח למדינה זו, שם מצאו מקלט ושיווין. היתה זאת רק אחת הפעולות למען הגדסאים. קוייקרים אחרת, אליזבת פריי, גרמה להפסקה בבתי-הסוהר הבריטים. היא נקראה „מלאך בתי-הסוהר“, אחרי שהחזירה לציבור את הרעיון, שהפושע אינו אלא חולה שהתברר חייבת לרפא ולחנכו. גם בריפורמה של בתי-החולים למשוגעים היתה יד הקוייקרים מכרעת.

הפעמונים לא דינדנו

הקוייקרים אינם כנסיה מאורגנת כשאר הכנסיות. אין להם תפילות ואין להם כמרים. מאז הווסדו השתדלו הרעים להיות מסודר חי, ללא אמונות גזקשות וללא טכסים. הם רצו ברוח חדשה בין אדם ואדם, והקוייקריות היא דרך בחיים. אין זו אמונה לשעת תפילה, אלא אמונה לחיי יום-יום, לחיי האדם ולחיי העמים.



ג'ורג' פוקס

בן האדמירל סרוב להשבע

יסוד האמונה הקוייקרית הוא שלכל אדם, „אור פנימי“. לכן אסור בשום פנים לקחת חיי אדם, והקוייקרים מסרבים להתגייס לכל מלחמה ואף מתנגדים לעונש המוות. בימי המלחמה התגייסו כמה קוייקרים כחובשים וכנהגים אמבולנסים, אולם רובם דחו גם צורה זו של גיוס במדים, התי גייסו בשירות האגודה לפעולות סעד משני עברי החזית. הקוייקרים מרימים על נס את חייו של ישו הנוצרי בשל בשורת האהבה שהיתה בפיו, אולם אין חובה לחברי הכת להאמין שישו אמנם היה בן אלהים. מכיוון שבכלל אין אמונה קבועה לרעים, וגם התנ"ך אינו בעיניהם ספר קדוש אלא ספר שיש ללמוד ממנו, ישנם כיום קוייקרים

השבע באו לארץ חברי כת הקוייקרים מכל חלקי העולם, שיקימו כאן מחנה עבודה, בו ישתתפו גם מספר ישראלים, יהודים וערבים. אולם אין אלה הסגנונות הראשונות של הכת בארץ. זה מכבר פועלות בארץ שתי חוליות: זוג אנגלי ומהפכן מכסיקאי, הפועלים בעיר העתיקה, בעכו; חוליה שנייה הפועלת בכפר הערבי טורען, ליד נצרת. חוליות אלה באו הנח, לפי זכיון ממשלתי מיוחד, אחרי שאנשי הכת החלו פועלים בארצות ערב להקלת סבל הפלי-טים. לפי חקון עתיקיומין של הקוייקרים, אין הם פועלים בצד אחד של החזית מבלי לתרום את תרומתם למען הסובלים גם בצד השני.

אף כי הקוייקרים הם אחת הכתות הדתיות האחרות ביותר בעולם, יודע עליהם הקהל הרחב כמעט ולא כלום מה היא הכת? כיצד נוסדה? כיצד היא פועלת?

„אל תרעד מפני אדם!“

באחת האניות הרעועות ביותר שהביאו מהגרים ליבשת אמריקה, הגיע ב-1671 אדם בשם ג'ורג' פוקס לאמריקה. שוליה של סנדלר וסוחר של אריגים, הרגיש פוקס קריאה פנימית לפעול למען אלהים. בזה אחר זה פנה לכל הכנסיות, אולם התאכזב. לבסוף החליט שאין צורך בכנסיות ובכמרים, כי לכל אדם „אור פנימי“ המגלה לו את דבר אלהים.

באנגליה לא היו דעות כאלה האודות על הכמורה. פוקס נאסר שמונה פעמים, נפל קורבן לאלימות המונית. הוא בחר בדרך בה בחרו אחרים שסבלו בגלל דתם — הוא הגר למושבה הבריטית באמריקה הצפונית. אולם שם לא היה גורלו טוב יותר. בכל זאת המשיך להפיץ את תורתו. נאמניו של פוקס קראו לעצמם „אגודת הרעים“. אולם בפני העם נקראו בשם אחר. שם שהיה תחילה שם-גנאי אך הפך חיש מהר תואר כבוד. פוקס אמר לשופטו: „אל תרעד בפני אדם, רעד בפני אלהים!“ אנשיו נקראו, לפיכך, קוייקרים — לאמור: הרועדים.

גינטלמן צעיר ואסר בטעות

האדם הגדול השני של הרעים היה גינטלמן בריטי צעיר, בנו של אדמירל בצו הוד מלכותו. באותם הימים היו השוטרים נוהגים, כשהסורה להם הועסקות, לאסור כמה קוייקרים, כדי שהממשלה תוכל להחריס את רכושם, בעליה זו או אחרת. באחד הימים, כשהביאו לפני השופט כמה רעים שנאסרו בבית תפילה, גילה השופט לתדהמתו שבין הנאשמים נמצא אציל צעיר. הוא הציע מיד לשחררו, אך הצעיר סרב, נשאר עם רעייו. כך החלה דרכו של ויליאם פן באגודת הרעים.

כשמת אביו, האדמירל, נשאר המלך חייב לו כמה אלפי לירות. כדרכם של מלכים, לא היה לו כמה לשלם. הוא הציע לסלק את החוב על-ידי מתן זכיון לחבל ארץ ענקי ביבשת אמריקה. פן החליט להעביר את בני הכת לארץ זו, שנקראה אז, על שם אביו, פנסילבניה. שם הקים את המדינה הראשונה והאחרונה של כת הקוייקרים — מדינה שנשארה נוגמה יחידה במינה, אף כי לא נשאר בה עוד זכר לשלטון קוייקרי ואין היא כיום אלא אחת מ-48 המדינות של ארצות-הברית.

פן לא השתתף במלחמת ההשמדה נגד האינדיאנים. הוא כרת אתם ברית-שלום, קנה מהם את אדמתם בכסף מלא. ושלטון קרא לברית זו: „הברית היחידה שבעליה לא נשבעו ושלא הופרה מעולם“. הוא רמז בזאת על עקרון הקוייקרים, המסרבים להישבע, באמנם שכל אדם חייב לומר את האמת גם כשאינו נשבע באלהים.

מכל העולם

הפכו יחידה פוליטית אחת, ששום כוח בארץ-גטניה לא יכול היה לעמוד נגדה. הגנרל התקין הוא פיקה, אך אין לו הכש' רון הסבצי להתחבב על הבריות. ואילו אוויטה היפה ידעה בדיוק זאת. היא היתה דמוגית בחסד. לא היה פועל במדינה, ויהיה אפילו רעב וחסר-חולצה, שלא היה מוכן לחוש לעזרת האשה הזאת, שלא היתה לה מטרה בחיים מלבד לשרת את בעלה. אדם ששמע את דברי אוויטה לא יכול היה לפק' פק בעובדה שלחואן פירון אין מטרה בחיים מלבד לשרת את ארגונינה.

כאשר כיבה השבוע חואן פירון את מנו' רת השולחן ליד מיטתה של אוויטה, כדי לבשר להמונים כי אוויטה היפה מתה (ממח-לח סרטן-הדם), היה קשה להחליט אם אבדה לעולם פוליטיקאית חסרת-מצפון, שקנתה לעצמה שמלות פריסאיות מהדורות שעה לעצמה צמל לענינים, לא אשה שהורתלה שהקריבה את עצמה כדי לשפר את מנת חלקן של האדם הקטן במדינה. קרוב לוודאי שהאמת היתה בשתי הסברות גם יחד. אולם דבר אחד בטוח: המדיניות העולמית אבהה את אחת הדמויות הרביגוניות ביותר, יפה פיה שידעה לקסום את לבו של האפיפיור, כשם שקסמה לקצינים בבואינוס-אירס.

לתוך חיקו ממש. עדלי סטיבנסון קיבלה. ליתר יריבי המועמדות לנשיאות ארה"ב מטעם המפלגה הדימוקרטית חסר ה' קול האחד שקבע: קולו של הארי טרומאן החייכני, שלא בא כלל לוועידה. טרומאן אמר: סטיבנסון. ומכיוון שרוב חברי ה' עידה הם אנשים שזכו תלויים בעבר ושיה' יו תלויים בעתיד בחסדיו של הנשיא הנור' כחי, שעודו מחלק את המשרות, זכה סטי' בסיון באופן אוטומטי במנוי.

ארגוניתה

קסם לב האפיפיור

כשנשא פנים אנגלי מדוע פתחה מדינות דקאט בתקופת בהן מלכי בה מלכות, השיב: „כשמולך מלך, שולטות הנשים. כשמולכת אשה, שולטים הגברים.“

משטרים של חואן ואויטה פירון היה פשר רה בין שתי האפשרויות. חואן לא היה בובה בידיו אשתו. הוא היה גבר תקיף, בעל דעה. אולם גם אוויטה הבלונדית היתה כמורה. הקולונל פירון, שהיה אותה שעה קצין צבא שהחל זה עתה מתעניין בפוליטיקה, פגש את אוויטה כשהיתה רק קרדינת קטנה ובולתי-חשובה. קשה לדעת מי השפיע על מי. ידועה רק תוצאת הפגישה: השניים

אמנם ההמונים מאסו בפוליטיקאים המקצו' עיים מלוכלכי-הידיים נתנו לעדלי את הרוב הגדול ביותר לו זכה איפעם מושל באילינוי. סטיבנסון שלם מחיר יקר עבור בחירה זו. המחיר היה אשה קטנה ויפה, בת למש' פחת יצרני חלב, שנשא איתה לאשה קודם לכן. אחרי שילדה לו שלושה בנים העמידה אותו בבית הברירה: או פוליטיקה או אשה. אז הוכיח עדלי סטיבנסון שהוא קורץ מהחור' מר הנכון: בחר בפוליטיקה, התגרש מאשתו. **האצבע לא זזה.** כשהחלו הדיווחים טים מהררים מי יהיה מועמד בבחירות הקרובות לנשיאות, צץ שמו של סטיבנסון כמועמד כמעט אידאלי. אמנם, מעטים ידעו את שמו ממש, תחומי מדינתו. אולם משך שלוש שנות כהונתו כמושל אילינוי הוכיח סטיבנסון את עצמו כמחלל השחיתות, כדי פלוטט כובש לבבות וכאשר צלול.

סטיבנסון לא התלהב מכל העניין, סרב להזין אצבע כדי לזכות במינוי. הסיבה הי' תה פשוטה: בחירותיו מחדש כמושל אילינוי היתה בטוחה, ואילו בחירותיו כנשיא ארצות-הברית מפקפקת למדי, כשמתיצב מולו, כי מועמד רפובליקאי, אדם כה פופולארי כגנ' רל איינוהואר. אולם שום אדם נורמאלי אינו יכול להתחסס באדישות למועמדות הנופלת

ארצות הברית

השפן ויתר על אשה

כשהיה עדלי * סטיבנסון ילד קטן, הוזהר אותו אביו, בן למשפחת פוליטיקאים, לבל יעסוק בעולם פוליטיקה: „אל תתערב לעור' למ במשחק מלוכלך זה!“ אך לא היה כל סיכוי שהילד יודע איפעם לאזהרות. עדלי הקטן היה ילד בולט מזהיר לחלוטין, עדין וחסר-צבע. חבריו קראו לו: סטיבנסון השפן. השפן הפך עורר-דיון, עבד מפעם לפעם למען הממשלה. אולם נראה שהירושה הפרי ליטית היתה חבויה אי-שם בדמו: לפני שלוש שנים החליט פתאום להציג את מועמדותו ל' מושל מדינת אילינוי, מטעם המפלגה הדי' מוקרטית. מצעו היה פשוט בתכלית: לטהר מן השחיתות את אחת המדינות המושחתות ביותר בעולם, המדינה שנתנה לספרות ה' עולמית את אל קפונה מלך הגנגסטרים. ור'

* ולא אזלא, כפי שכתבו עיתוני הארץ. השם הוא עברי, והוא לקוח מספר דברי ה' ימים או פרק כ"ז, פסוק 29, המפרט את חלוקת התפקידים בימי המלך דוד: „ועל הבקר הרועים בשרון שטרי השרני ועל ה' בקר בעמקים שפט ב'ועדלי“.